Р.Х. Шәймәрданов-Фаткуллин,

Ә.Н. Хужиәхмәтов

ТАТАР МИЛЛӘТЕ ПЕДАГОГИКАСЫ

КАЗАН (ИДЕЛ БУЕ) ФЕДЕРАЛЬ УНИВЕРСИТЕТЫ
СОРГЫТ ДӘҮЛӘТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТЫ

Р.Х. Шәймәрданов-Фаткуллин,
Ә.Н. Хуҗиәхмәтов

ТАТАР МИЛЛӘТЕ ПЕДАГОГИКАСЫ

Югары һәм урта педагогика уку йортлары, төрле типтагы урта гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек

Казан 2017

ББК 378.987
УДК 371. 013
Ш17

Мөгаллифләре:

Р.Х. Шәймәрданов-Фаткуллин, Халыкара фәннәр академиясе мөхбир әгъзасы, педагогика фәннәре докторы, Соргыт дәүләт педагогика университетының педагогика һәм махсус гыйлем мөнбәре профессоры;

Ә.Н. Хуҗиәхмәтов, Халыкара фәннәр академиясе хакыйкый әгъзасы, педагогика фәннәре докторы, Казан (Идел буе) федераль университеты укыту һәм тәрбия методологиясе мөнбәре мөдире, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының атказанган укытучысы, Татарстан Республикасының атказанган фән эшлеклесе.

Бәяләүчеләр:

Р.З. Хәйруллин, педагогика фәннәре докторы, профессор;

Ж.Н. Мотыгуллин, педагогика фәннәре кандидаты, Татарстан республикасы мәгариф һәм фән министрлыгының баш белгече.

Ш17

Р.Х. Шәймәрданов-Фаткуллин, Ә.Н. Хуҗиәхмәтов
Татар милләте педагогикасы. – Казан: “Мәктәп” нәшрияты, 2017. – 622 б.

Югары һәм урта һөнәри педагогика уку йортлары студентлары, төрле типтагы урта гомуми белем бирү мәктәпләре мөгаллимнәре өчен дәреслек.

ISBN 978-5-8223-2112-3

© Шәймәрданов-Фаткуллин Р.Х., 2017
© Хуҗиәхмәтов Ә.Н., 2017
© “Мәктәп” нәшрияты, 2017

ҖИДЕ ЮЛДАН ҖИТМӘШ МӘГЪНӘ ТАБАРЛЫК

Педагогикага багышланган мондый асыл китаплар гел чыгып тормый. Сүзем Соргыт дәүләт педагогика университетының педагогика фәннәре докторы, профессор Рәфис Шәймәрдан-Фаткуллин һәм Казан (Идел буе) федераль университетының кафедра мөдире, педагогика фәннәре докторы, профессор Әнвәр Хуҗиәхмәтовның "Татар милләте педагогикасы" дип аталган дәреслеге турында бара. Аны укыгач, бу китапка салынган тәрбия концепциясендә татар рухын-җанын күреп, таң калдым.

Без ишле гаиләдә үстек. Бөек Болгар төбәгенең иң матур җирендә урнашкан авылыбызның гүзәл табигате, туган җир тудырган моңлы көйләр, халкыбызның бай әдәби мирасы тәэсирендә тәрбияләндек. Әтиебез кышкы озын кичләрдә матур әкиятләр сөйли, бәетләр көйли торган иде. Безнең урам балаларының киндек әбисе булган кадерле әниебез – Зөлхәбирә Сиразетдин кызыннан Изге Китап сүзен ишетеп, «Кыйссаи Йосыф» дастанын, «Сак-Сок» бәетләрен тыңлап, күңелләр тәмам мөлдерәмә тулып, ниргәсенә утыра иде. Ни кадәр моң, нинди тирән мәгънә ята иде аларда! Гомер үтә тора. Мин дөньяның бик күп милләтләренең әкиятләрен укыдым. Әмма безнең эти белән әни сөйләгәннәрен укыганым да, ишеткәнем дә булмады. Халыкларны, йөзләгән милләтләрне бер төркем итеп, алардан бер генә халык – совет халкы ясарга омтылган чорларда безнең милләтне нинди могҗиза саклап калды икән? Мөгаен, кышкы кичләрдә генә яшерен шүрлекләрдән төшкән изге китаплар, әби-бабайлар авызыннан ишетелгән кыйсса-бәетләр, әкиятләр саклап калгандыр. Безнең бабайлар нәселебезне,

ЭЧТӘЛЕК

Кереш сүз
Беренче тема. Электив курсның максаты. милли педагогиканың өйрәнү предметы..................... 13
Икенче тема. Милли педагогика. Этник педагогика. Милләтебез педагогикасы җыелмасы.. 29
Өченче тема.Татар халык авыз иҗаты – милләтебез педагогикасының асыл өлеше........... 41
Дүртенче тема. бала тәрбияләүдә милләт кайгыртучанлыгы.. 64
Бишенче тема. Милләтебез педагогикасында гаилә тәрбиясе.. 76
Алтынчы тема. Милләтебез педагогикасында рухи һәм дини тәрбия.. 111
Җиденче тема. Милләтебез педагогикасында акыл тәрбиясе... 134
Сигезенче тема. Милләтебез педагогикасында әхлак тәрбиясе... 172
Тугызынчы тема. Милләтебез педагогикасында зәвык тәрбиясе... 203
Унынчы тема. Милләтебез педагогикасында хезмәт тәрбиясе.. 249
Унберенче тема. Милләтебез педагогикасында физик тәрбия.. 263
Уникенче тема. Милләтебез педагогикасында экологик тәрбия.. 277
Унөченче тема. Милләтебезнең педагогикасы һәм мәгариф тарихы... 287
Ундүртенче тема. Күренекле татар мәгърифәтчеләре... 356
Унбишенче тема. Милләтебезнең педагогикасында гореф-гадәтләрнең, йолаларның, бәйрәмнәрнең тоткан урыны........... 431
Уналтынчы тема. Сыйныф һәм сыйныфтан тыш тәрбия процессында милләтебез педагогикасын куллану.. 446
Унҗиденче тема. Милләтебез педагогикасы нигезендә гаилә тәрбиясен оештыру..................... 493
Унсигезенче тема. Табигать белеме фәннәрен өйрәнгәндә татар милли педагогикасын файдалану.. 498
Унтугызынчы тема. Татар милли психологиясе... 523
Файдаланылган әдәбият... 538
Кушымталар... 563
«Татар милләте педагогикасы» электив курсының программасы.......................... 564
Татар кануны (өземтә).. 608
Милли түземлелекне (толерантлылыкны) үлчәү.. 611
Сез никадәр түземлеме?.. 617

Учебное издание

Рафис Хасанович **Шаймарданов-Фаткуллин**

Анвар Нуриахметович **Хузиахметов**

ТАТАРСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ ПЕДАГОГИКА

Учебник для ВУЗов, ССУЗов, ОУ

Редактор **Р.Р. Миргаязов**

Корректор **И.Ф. Яруллин**

Технический редактор **Р.И. Яруллина**

Рәфис Хәсәнович **Шәймәрдәнов-Фаткуллин**

Әнвәр Нуриәхмәтович **Хуҗиәхмәтов**

ТАТАР МИЛЛӘТЕ ПЕДАГОГИКАСЫ

Югары һәм махсус урта уку йортлары өчен дәреслек

Сдано в набор 11.01.2017

Бумага офсетная. Печать ризографическая.

Формат 60x84 $^{1/16}$. Гарнитура «Times New Roman».

Усл.печ.л.36,15. Уч.-изд.л.41,2.

Тираж 3000 экз. Заказ 169/5

Отпечатано с готового оригинал-макета в типографии

Издательства Казанского университета

42008, г.Казань, ул. Профессора Нужина, 1/37

Тел.(843)233-73-59, 233-73-2